

Київський національний торговельно-економічний університет
Кафедра публічного управління та адміністрування

ВИПУСКНА КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА

на тему:

«Державне регулювання житлово-комунального господарства в Україні»

Студентки 5 курсу, 3 групи,
спеціальності 281 «Публічне
управління та адміністрування»
спеціалізації «Публічне
управління та адміністрування»

_____

(підпис студента)

Петренко
Олени
Сергіївни

Науковий керівник
канд. екон. наук,
доцент

_____

(підпис керівника)

Міняйло
Олександр
Іванович

Гарант освітньої програми
канд. екон. наук,
доцент

_____

(підпис гаранта)

Головня
Юлія
Ігорівна

Київ 2022

Київський національний торговельно-економічний університет

Факультет економіки, менеджменту та психології
Кафедра публічного управління та адміністрування
Освітній ступінь: бакалавр
Спеціальність: публічне управління та адміністрування
Спеціалізація: публічне управління та адміністрування

Затверджую
Зав. кафедри

«11» грудня 2021 р.

Завдання на випускню кваліфікаційну роботу (проект) студентки

Петренко Олени Сергіївни
(прізвище, ім'я, по батькові)

1. Тема випускної кваліфікаційної роботи (проекту): **«Державне регулювання житлово-комунального господарства в Україні»**

Затверджена наказом ректора від «08» грудня 2021 р. № 4067

2. Строк здачі студентом закінченого роботи (проекту): 24.01.2022

3. Цільова установка та вихідні дані до роботи (проекту)

Мета роботи (проекту): комплексний аналіз проблем правового регулювання та здійснення управлінської діяльності контексті житлово-комунальних повноважень.

Об'єкт дослідження: суспільні відносини щодо управлінської діяльності органів ЖКГ у процесі реалізації їх повноважень.

Предмет дослідження: відповідні нормативно-правові та правозастосовні акти, матеріали щодо реалізації повноважень з управління у житлово-комунальній сфері.

4. Зміст випускної кваліфікаційної роботи (проєкту) (перелік питань за кожним розділом):

ВСТУП

РОЗДІЛ 1. ЖИТЛОВО-КОМУНАЛЬНЕ ГОСПОДАРСТВО ЯК СФЕРА ДЕРЖАВНОГО РЕГУЛЮВАННЯ

1.1. Житлово-комунальне господарство як об'єкт управління та регулювання

1.2. Цілі та завдання органів управління житлово-комунального господарства

РОЗДІЛ 2. УДОСКОНАЛЕННЯ МЕХАНІЗМУ ДЕРЖАВНОГО РЕГУЛЮВАННЯ ЖИТЛОВО-КОМУНАЛЬНОГО ГОСПОДАРСТВА

2.1. Специфіка та особливості сучасної системи органів виконавчої влади у сфері ЖКГ

2.2. Проблеми державного регулювання житлово-комунального господарства України та шляхи їх вирішення

ВИСНОВКИ ТА ПРОПОЗИЦІЇ

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

5. Календарний план виконання роботи (проєкту)

№ пор.	Назва етапів випускної кваліфікаційної роботи (проєкту)	Строк виконання етапів роботи	
		за планом	фактично
1	2	3	4
1	Визначення напряму дослідження та затвердження теми випускної кваліфікаційної роботи	До 10.12.2021	10.12.2021
2	Складання плану та підготовка індивідуального завдання для виконання випускної кваліфікаційної роботи	До 20.12.2021	20.12.2021
3	Представлення на рецензування науковому керівнику рукопису першого розділу випускної кваліфікаційної роботи	До 10.01.2022	10.01.2022
4	Представлення на рецензування науковому керівнику рукопису другого розділу випускної кваліфікаційної роботи	До 20.01.2022	20.01.2022
5	Представлення закінченої випускної кваліфікаційної роботи на кафедру	До 21.01.2022	21.01.2022
6	Підготовка письмового відгуку на випускну кваліфікаційну роботу	До 22.01.2022	22.01.2022
7	Зовнішнє рецензування ВКР	До 22.01.2022	22.01.2022
8	Проведення попереднього захисту випускних кваліфікаційних робіт	21-23. 01.2022	21-23. 01.2022
10	Вирішення питання про допуск випускної кваліфікаційної роботи до захисту	До 25.01.2022	До 25.01.2022
11	Направлення випускної кваліфікаційної	За графіком	За графіком

ЗМІСТ

ВСТУП	3
РОЗДІЛ 1. ЖИТЛОВО-КОМУНАЛЬНЕ ГОСПОДАРСТВО ЯК СФЕРА ДЕРЖАВНОГО РЕГУЛЮВАННЯ	6
1.1. Житлово-комунальне господарство як об'єкт управління та регулювання.....	6
1.2. Цілі та завдання органів управління житлово-комунального господарства....	12
РОЗДІЛ 2. УДОСКОНАЛЕННЯ МЕХАНІЗІМУ ДЕРЖАВНОГО РЕГУЛЮВАННЯ ЖИТЛОВО-КОМУНАЛЬНОГО ГОСПОДАРСТВА	18
2.1. Специфіка та особливості сучасної системи органів виконавчої влади у сфері ЖКГ	18
2.2. Проблеми державного регулювання житлово-комунального господарства України та шляхи їх вирішення.....	21
ВИСНОВКИ ТА ПРОПОЗИЦІЇ	28
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	30

ВСТУП

Актуальність теми. Діяльність житлово-комунального господарства (далі – ЖКГ) регламентується різними нормативними та підзаконними актами адміністративного, цивільного, житлового, фінансового, містобудівного законодавства. Ефективне функціонування складного та багатofакторного механізму житлово-комунального господарства багато в чому залежить від того, хто і яким чином керує ним, а також регулює його діяльність.

Проте практика реалізації органами місцевого самоврядування житлово-комунальних повноважень показує, що ці та інші питання вирішуються з величезними труднощами. Це зумовлено багатьма факторами: зношеність житлового фонду, інженерних комунікацій, брак фінансування на поточний і тим більше на капітальний ремонт будівель, неефективна діяльність підприємств житлово-комунального комплексу, що, в свою чергу, багато в чому обумовлено відсутністю конкурентного середовища в даній галузі.

Однією з важливих причин такого становища є недостатня правова розробленість сфери житлово-комунального господарства з позицій управління. Як правило, наукові дослідження проводяться в таких галузях науки, як економіка, фінанси, державне управління, цивільне право, адміністративне право. Проте основним об'єктом житлово-комунального господарства відають органи місцевого самоврядування і у зв'язку з цим актуалізується проблема належного регулювання нормами, що регулюють діяльність органів місцевого самоврядування в житлово-комунальній сфері. Зазначені та інші проблемні питання вимагають свого дослідження з позиції управлінської діяльності, оскільки регулюються нормами насамперед цієї галузі права.

Ступінь розробленості теми. Теоретичні та прикладні аспекти щодо розробки та реалізації державної політики у сферах публічного регіонального управління житлово-комунального господарства досить активно вивчаються українськими вченими. Зокрема проблеми розвитку та реструктуризації

комунального господарства висвітлені у працях Г. Губерної, В. Дорофійенка, Ф. Євдокімова, С. Корнейчука, Д. Тарасенка.

Принципи реформування державного управління розвитком ЖКГ систематизовано Л. Беззубко, О. Драган, І. Осипенком. Питанням модернізації процесу реформування ЖКГ, з використанням інформаційних підходів, присвячені роботи вчених: С. Богачова, Т. Качали, Т. Сьомкіної, М. Мельнікової. Аналіз стану державного управління ЖКГ та пошук шляхів удосконалення механізмів державного управління реформуванням ЖКГ здійснили В. Логвіненко, І. Лукінова, Г. Онищук, М. Пікуляк, С. Поважний, Н. Ревенко, Т. Таукешева.

Мета та завдання дослідження. Метою дослідження є комплексний аналіз проблем правового регулювання та здійснення управлінської діяльності контексті житлово-комунальних повноважень.

Для досягнення поставленої мети визначено такі основні дослідницькі завдання:

- розглянути житлово-комунальне господарство як об'єкт управління та регулювання;
- визначити цілі та завдання управління органів житлово-комунального господарства;
- розглянути функції органів управління житлово-комунального господарства;
- дослідити процес удосконалення механізму державного регулювання житлово-комунального господарства.

Об'єктом дослідження є суспільні відносини щодо управлінської діяльності органів ЖКГ у процесі реалізації їх повноважень.

Предмет дослідження – відповідні нормативно-правові та правозастосовні акти, матеріали щодо реалізації повноважень з управління у житлово-комунальній сфері.

Методологічною основою дослідження стали основні загальнонаукові методи: діалектико-матеріалістичний – як спосіб об'єктивного та всебічного пізнання дійсності; порівняльно-історичний, соціологічний, метод логічного та

функціонального аналізу, системний метод та інші методи наукового пізнання, націлені на вивчення правової проблематики.

Практичне значення результатів дослідження. Отримані результати дослідження дають змогу зрозуміти проблему ЖКГ з середини та розробити оптимальні варіанти їх усунення.

Структура роботи. Дипломна робота складається зі вступу, двох розділів, висновків та списку використаних джерел. Загальний обсяг дослідження становить 34 сторінки, список використаних джерел містить 50 найменувань.

РОЗДІЛ 1

ЖИТЛОВО-КОМУНАЛЬНЕ ГОСПОДАРСТВО ЯК СФЕРА ДЕРЖАВНОГО РЕГУЛЮВАННЯ

1.1. Житлово-комунальне господарство як об'єкт управління та регулювання

У науковій літературі залишається дискусійною більшість питань, що стосуються методології та теорії державного управління житлово-комунальним господарством. Як об'єкт державного регулювання та управління деякі аспекти житлово-комунального господарства будуть розглянуті нижче. У найзагальнішому вигляді управління – це робота з упорядкування об'єктів. Такими об'єктами є як одухотворені об'єкти (тварини, люди), так і неживі об'єкти (механізми та машини) [6, с.31].

У широкому сенсі під державним управлінням слід розуміти здійснення державної влади, що виражається у прийнятті державних рішень та їх реалізації. У такому широкому тлумаченні юристи минулого століття розглядали державне управління. Державне управління – це політико-правові рішення, що приймаються в інтересах всього населення країни і реалізуються законодавчою, виконавчою та судовою гілками влади. Діяльність державних органів виконавчої влади є державним управлінням у вузькому розумінні [7].

У нашому дослідженні державне управління буде розглянуто у вузькому сенсі: як діяльність лише органів виконавчої влади. Система державного управління – це взаємодія об'єктів і суб'єктів державного Управління [39, с.262]. Україна – це «об'єкт управління», або щось контрольоване. Відповідно, органи влади (Уряд, Президент, ВРУ) є «суб'єктами управління», або тими, хто керує. Відповідно, «суб'єкт», керуючи «об'єктом», оцінює результати контролю на основі «зворотного зв'язку» [14, с.37].

Об'єктом управління є житлово-комунальне господарство. На сьогодні, як впливає з аналізу літератури, у науці немає єдиної думки щодо поняття «житлово-

комунальне господарство». Найбільш поширеним у юридичній літературі є таке визначення поняття «житлово-комунальне господарство»: житлово-комунальне господарство – це перелік галузей, що входять до його складу, чи установ і підприємств, які задовольняють потреби в житлово-комунальних послугах [16, с.107].

Законодавство не містить фіксованого визначення житлово-комунальних послуг, а нормативно-правові акти встановлюють перелік робіт і послуг, які окреслюють межі відповідної галузі. Під житловими послугами розуміють:

- збір і вивезення рідких і твердих побутових відходів з багатоквартирних будинків;
- капітальний ремонт спільного майна власників у багатоквартирному будинку;
- ремонт та обслуговування житлових приміщень, що включає роботи та послуги з управління багатоквартирним будинком, поточний ремонт та утримання спільного майна у багатоквартирному будинку;
- надання за договором найму (соціальної оренди) у користування громадян житлових приміщень комунального чи державного житлового фонду [24, с.34].

У свою чергу, комунальні послуги включають:

- послуги теплопостачання (у тому числі постачання твердого палива за наявності пічного опалення);
- гарячого та холодного водопостачання;
- водовідведення (каналізації);
- газопостачання (у тому числі постачання побутового газу в балонах);
- джерело живлення [28, с.207].

До інших послуг житлово-комунального господарства належать роботи з благоустрою: прибирання та прибирання нежитлових приміщень та житлових будинків, озеленення, прибирання снігу та підмітання вулиць тощо.

Основними напрямками у сфері ЖКГ є:

- ведення державної інформаційної системи житлово-комунального господарства, яка включає такі галузі, як кадрова політика, соціальна політика, і навіть громадський контроль;
- реалізація діяльності, орієнтованої на підвищення умов проживання громадян у житловому фонді, що включає капітальний ремонт загального майна у багатоквартирних будинках, управління багатоквартирними будинками, включаючи вдосконалення ліфтів, у тому числі переселення людей з аварійного житла до нових квартир;
- проведення регульованих видів робіт у сфері постачання комунальних ресурсів (надання комунальних послуг) (завдання газопостачання та електропостачання розглядаються в інших документах стратегічного планування), що включають теплопостачання, гаряче водопостачання, холодне водопостачання, водовідведення, а також поводження з твердими комунальними відходами [2, с.209].

Науковці, визначаючи поняття ЖКГ, просто перераховують послуги та роботи, що надаються цією галуззю. Так, наприклад включають у ЖКГ експлуатацію житлового фонду; організацію роботи міського пасажирського транспорту; забезпечення житла електроенергією, газом, водопроводом та іншими комунальними послугами; каналізацією; теплопостачання; благоустрій населених пунктів та міст та ін. [8, с.42].

До житлово-комунального господарства відносять три сектори видів діяльності. Першим сектором є видалення та обробка стічних вод, виробництво та постачання ресурсів (ресурсопостачання). В даному випадку мається на увазі робота з виробництва та постачання холодної та гарячої води, тепло-, газо-, електроенергії, у тому числі з обробки та видалення стічних вод [45, с.69]. До другого сектору відносять управління житловим фондом, тобто прийом та задоволення скарг та заяв з боку громадян, контроль за якістю виконаних робіт та технічним станом житлового фонду, складання списку об'єктів, що підлягають ремонту, визначення вартості, обсягів підрядних робіт, визначення підрядних організацій через проведення конкурсів, укладання договорів, приймання обсягів

та якості робіт, посередництво у розрахунках із постачальниками комунальних послуг власникам багатоквартирних будинків, збір комунальних платежів та інших. Здається, що цей сектор не носить монопольного характеру і управління житловим фондом може проводитися будь-якими суб'єктами комерційної діяльності [16, с.107].

До третього сектору автори відносять виконання наступних підрядних робіт:

- ремонт та утримання дорожнього покриття;
- дезінфекцію;
- встановлення та обслуговування систем відеоспостереження;
- охорону житлового фонду;
- озеленення;
- вивіз твердих та рідких побутових відходів;
- прибирання та благоустрій прибудинкової території;
- ремонт та обслуговування інженерних комунікацій;
- капітальний ремонт житлового фонду;
- поточний ремонт та експлуатацію житлового фонду та ін. [19, с.88]

Таке розуміння ЖКГ включає перелік житлових та комунальних послуг, підрядних робіт, що виконуються з метою експлуатації та підтримання у належному стані житлового фонду. Проте, як видається, благоустрій міст та населених пунктів, організація роботи міського пасажирського транспорту не повинні належати до ЖКГ, а входити до міської (сільської) інфраструктури.

О.Ю. Амосов визначає ЖКГ як комплексну категорію, що розглядається як галузь економіки, яка забезпечує належну роботу інженерної інфраструктури, різних споруд та будівель у населених пунктах, що створює комфорт та зручність для знаходження та проживання в них людей за допомогою надання їм різних послуг [1, с.32].

Далі О.Ю. Амосов використовує той самий прийом, тобто перераховує роботи та послуги, що належать до ЖКГ, а саме: надання газу, теплоенергії та електроенергії населенню, житлового фонду, благоустрою прибудинкової

території, гаражів, майстерень, баз, цехів, ділянок, спеціальних машин та механізмів, складських приміщень, які розраховані для ремонту та обслуговування об'єктів житлово-комунального господарства [1, с.34].

Основні складнощі визначення поняття ЖКГ обумовлені рядом характеристик галузі, що є нерівноважною системою, такими як:

- невисокий рівень відповідальності та активності населення при прийнятті рішень щодо області ЖКГ, що часто пов'язане з непоінформованістю власників житлових приміщень;
- відсутність системного підходу до довгострокового та короткострокового планування поточного та капітального ремонту загального майна;
- відсутність у нашій країні єдиних стандартів, а саме методів, що застосовуються при розрахунку цін на житлово-комунальні послуги [22, с.32].

Слід також зазначити, що складнощі у визначенні ЖКГ пов'язані і з тим, що деякі сектори, наприклад комунальні послуги, є природними монополіями (зокрема, водопостачання та водовідведення, гаряче водопостачання та опалення, постачання електрики та газу), в той час як діяльність інших секторів (житлові послуги з утримання та ремонту житла, технічне обслуговування) цілком успішно може бути переведена на рейки ринкової економіки за допомогою інструментів конкуренції та маркетингу.

Слід зазначити, що низка авторів вказують на інституційну складову ЖКГ. Використання інституційного методу аналізу стосовно ЖКГ має нівелювати внутрішні невідповідності між усіма елементами галузі, не суперечити умовам результативного розвитку регіональної економіки, забезпечувати координацію та узгодження інтересів регіону, споживачів житлово-комунальних послуг та економічних суб'єктів ЖКГ [32, с.57].

Інституційна система управління ЖКГ є багаторівневою ієрархічною сукупністю головних її елементів, а також способів їхнього взаємовпливу, під впливом яких гармонізуються економічні інтереси країни, підприємств ЖКГ, мешканців багатоквартирних будинків, населення в цілому. Структурними

елементами цієї системи є органи державної влади, органи місцевого самоврядування, а також організації, що управляють комунально-інженерною інфраструктурою та експлуатацією житлового фонду.

Оскільки ЖКГ не може обмежуватися лише комерційними інтересами суб'єктів господарювання або групи осіб, її складових, але також несе відповідальність за забезпечення життєдіяльності людей та функціонування секторів економіки в цілому, то на чолі ієрархії її інституційної структури можна виділити ланки, без яких належне існування аналізованої галузі неможливо [35].

З теоретичної точки зору будь-яке визначення має відображати суть об'єкта, яка полягає в особливостях та властивостях його призначення. Отже, на основі проведеного дослідження можна дати таке визначення ЖКГ, яке найбільш повно відображає специфіку даної галузі: це – комплекс взаємопов'язаних систем, завданням яких є забезпечення населення житловими та комунальними послугами, що надаються підприємствам та населенню, включають утримання, ремонт, експлуатацію житлової та інженерної інфраструктури міст та поселень, що носять характер виробництва та споживання, а також незамінності [36, с.90].

Таким чином, здається, що наведене поняття ЖКГ створює можливості для формулювання максимально чіткого визначення об'єкта дослідження, а також виявлення специфіки тих суспільних відносин, що виникають у ході управління та організації ЖКГ.

1.2. Цілі та завдання органів управління житлово-комунального господарства

Цілі та завдання управління ЖКГ знаходять відображення у нормативних актах, цільових програмах, Концепції реформи ЖКГ, а також у положеннях про органи виконавчої влади на державному та регіональному рівнях.

Специфічною особливістю програмних документів, які здійснюють реформу ЖКГ, є те, що цілі їх діяльності не отримали чіткого та послідовного визначення та закріплення. Тому процес реформ іде вкрай повільними темпами [18, с.45].

Основними завданнями Управління є:

1. Взаємодія з підприємствами, організаціями та іншими юридичними особами з питань утримання та ремонту житлового фонду міста, благоустрою прибудинкових територій, надання житлово-комунальних послуг належної якості.
2. Організація та контроль діяльності комунальних підприємств у сфері житлово-комунального господарства.
3. Організація взаємодії з підприємствами незалежно від форм власності з питань електро-, тепло-, газо- та водопостачання населення, водовідведення, збирання, вивезення та утилізації побутових відходів.
4. Забезпечення виконання вимог чинного законодавства у сфері регулювання тарифів організацій комунального комплексу у межах повноважень управління.
5. Оперативний контроль за організацією аварійно-відновлювальних робіт на об'єктах комунального комплексу. Інформування населення про терміни проведення аварійно-відновлювальних робіт на комунікаціях та об'єктах комунального господарства.
6. Розробка перспективних планів та програм розвитку міського житлово-комунального господарства.
7. Здійснення контролю за виконанням програм з ремонту житлового фонду, ремонту та модернізації об'єктів інженерної інфраструктури, які проводяться за рахунок коштів бюджету.

8. Забезпечення контролю у рамках виконання завдань Управління за своєчасним та цільовим використанням коштів, що виділяються з бюджету міста.

9. Створення умов управління багатоквартирними будинками.

10. Організація проведення перевірок діяльності керуючих організацій з питань виконання договорів управління багатоквартирними будинками [37].

Розглянемо функції органів управління житлово-комунального господ

Чинні положення про регіональні органи виконавчої влади містять функції далеко не однозначні за масштабом і значущістю роботи. У зв'язку з цим актуальний пошук критеріїв, що дозволяють розмежувати елементи предмета діяльності, з яких складається функція. Зазвичай ці критерії пов'язані з масштабом діяльності та її значущістю для об'єкта [50, с.95].

У зв'язку з проведеною адміністративною реформою, проблема пошуку організаційно-правових форм органів виконавчої влади питань управління ЖКГ не знайшла поки що адекватного вирішення ні в законодавстві, ні в науковій літературі. У структурі та функціях органів управління ЖКГ на регіональному рівні необхідна певна загальна система, що відображається у загальних підходах до побудови положень про органи виконавчої влади та чітке розмежування їх функцій [46].

Основними завданнями управління є [37]:

– реалізація державної політики комплексного розвитку житлово-комунального господарства з питань водо- і теплопостачання, водовідведення, експлуатації та ремонту житла, дорожнього і зеленого господарства, благоустрою території міст і селищ міського типу, надання ритуальних, готельних та інших послуг, виконання ремонтно-будівельних робіт для населення, соціально-побутових і виробничих споживачів усіх форм власності, а також проведення державної політики, спрямованої на розвиток міського електротранспорту;

– участь у розробленні проектів програм соціально-економічного розвитку області, цільових програм, метою яких є підвищення рівня забезпеченості населення, соціальної та виробничої сфери в усіх видах житлово-комунальних послуг, поліпшення їхньої якості, забезпечення охорони навколишнього

природного середовища, енергозбереження, а також участь у розробленні містобудівної документації;

- облік споживання житлово-комунальних послуг;
- участь у формуванні цін і тарифів на житлово-комунальні послуги;
- реалізація економічної реформи в житлово-комунальному господарстві та міському електротранспорті;
- проведення інвестиційної політики у процесі проектування, будівництва нових і реконструкції діючих об'єктів житлово-комунального господарства, здійснення контролю за їх будівництвом.
- Управління відповідно до покладених на нього завдань:
- бере участь у формуванні державної житлової політики, а також науково-технічної та економічної політики в житлово-комунальній сфері та забезпечує її реалізацію;
- готує і подає в установленому порядку пропозиції щодо:
- комплексного розвитку житлово-комунального господарства області з метою як найповнішого задоволення потреб населення, соціальної та виробничої сфери в усіх видах житлово-комунальних послуг;
- вдосконалення структури управління житлово-комунальним господарством області, розташування, спеціалізації та розвитку підприємств, організацій, об'єктів житлово-комунального господарства усіх форм власності та міського електротранспорту;
- поглиблення економічної реформи в житлово-комунальному господарстві області;
- розміщення виробництва продукції для потреб житлово-комунального господарства області;
- здійснення житлової реформи, проведення організаційної та методичної роботи, пов'язаної з приватизацією житлового фонду, реєстрацією та інвентаризацією житлового фонду, інженерних мереж та об'єктів житлово-комунального господарства області;

- удосконалення системи соціального захисту населення, порядку надання субсидій для відшкодування витрат в оплаті житлово-комунальних послуг;
- передачі або продажу підприємств та об'єктів житлово-комунального господарства, які мають важливе значення для надання житлово-комунальних послуг населенню;
- удосконалення управління майном підприємств, установ та організацій житлово-комунального господарства та міського електротранспорту;
- бере участь у розробленні проектів благоустрою територій міст і селищ міського типу;
- розробляє заходи, спрямовані на забезпечення сталої роботи житлово-комунального господарства області в умовах стихійного лиха, аварій, катастроф і ліквідації їх наслідків;
- контролює хід виконання рішень органів виконавчої влади з питань житлово-комунального господарства та міського електротранспорту;
- здійснює в межах своєї компетенції контроль за станом експлуатації та утримання житлового фонду і об'єктів комунального господарства усіх форм власності;
- вживає заходів для оснащення наявного житлового фонду засобами обліку та регулювання споживання води і теплової енергії згідно з державними та регіональними програмами;
- аналізує рівень цін і тарифів на продукцію, роботи й послуги житлово-комунального господарства та проїзд у міському електротранспорті, готує пропозиції щодо їх удосконалення;
- координує роботу підприємств житлово-комунального господарства та міського електротранспорту;
- бере участь у складанні балансів фінансових і трудових ресурсів житлово-комунального господарства, розробленні проекту бюджету області;
- сприяє розвитку підприємництва та конкуренції, демонополізації виробництва в житлово-комунальній сфері та міському електротранспорті;

- вносить пропозиції до проектів місцевих програм приватизації майна підприємств житлово-комунального господарства, що перебувають у комунальній власності;
- сприяє розвитку зовнішньоекономічної діяльності підприємств, установ та організацій житлово-комунального господарства, а також міського електротранспорту;
- вживає заходів до прискорення передачі об'єктів житлово-комунального господарства, що перебувають у повному господарському віданні або в оперативному управлінні державних підприємств, установ та організацій, у комунальну власність;
- здійснює контроль за дотриманням законодавства в частині надання пільг з оплати житлово-комунальних послуг;
- проводить інвестиційну політику в процесі проектування, будівництва нових і реконструкції діючих об'єктів житлово-комунального господарства, здійснює контроль за їх будівництвом, бере участь у розробленні проектів благоустрою територій міст і селищ міського типу;
- реалізує разом з відповідними органами державну політику з питань охорони природи та раціонального використання природних ресурсів, екологічної безпеки, санітарного стану населених пунктів, якості питної води, поліпшення технічного і технологічного стану систем водопостачання та водовідведення, запобігання підтопленню міст і селищ міського типу, ліквідації його наслідків;
- проводить організаційну та методичну роботу, спрямовану на реалізацію державної політики з питань праці та заробітної плати, соціального захисту працівників житлово-комунального господарства та міського електротранспорту;
- сприяє формуванню та розвитку комунальної служби в сільській місцевості;
- здійснює контроль за організацією та якістю обслуговування населення;

- вживає заходів для поліпшення умов охорони праці на підприємствах і в організаціях житлово-комунального господарства та міського електротранспорту;
- сприяє розвитку галузевої науки, проведенню науково-технічних досліджень з метою підвищення рівня технології виробництва та якості житлово-комунальних послуг;
- організовує разом з місцевими органами Держстандарту здійснення заходів, спрямованих на дотримання єдиної системи вимірювань, стандартизації та сертифікації продукції, робіт і житлово-комунальних послуг, а також нагляд за впровадженням і дотриманням стандартів, метрологічних норм і правил;
- провадить підготовку та перепідготовку робітничих кадрів для потреб житлово-комунального господарства;
- вносить у встановленому порядку пропозиції для вдосконалення системи обліку, звітності та державної статистики у сфері житлово-комунального господарства та міського електротранспорту [37].

РОЗДІЛ 2

УДОСКОНАЛЕННЯ МЕХАНИЗІМУ ДЕРЖАВНОГО РЕГУЛЮВАННЯ ЖИТЛОВО-КОМУНАЛЬНОГО ГОСПОДАРСТВА

2.1. Специфіка та особливості сучасної системи органів виконавчої влади у сфері ЖКГ

В умовах розробки та реалізації нової житлово-комунальної політики форми та методи державного регулювання не повинні головним чином акцентуватися тільки на адміністративному регулюванні: центр тяжкості має бути перенесений на систему економічних регуляторів, які забезпечують оптимальну рівновагу між соціальною справедливістю та економічною доцільністю. ЖКГ, як і інші галузі регіональних соціально-економічних систем, керуються державою через законодавчу, виконавчу та судову функції влади [3, с.56].

Сьогодні ЖКГ усіх регіонів зазнають великих труднощів і сильно відстають від сучасних вимог. Однією з основних причин цього є брак коштів, що виділяються з бюджетів усіх рівнів, відсутність інвестицій, а також невчасна оплата житлово-комунальних послуг населенням. Створення конкурентного середовища в житловій сфері залежить від ефективного поділу функцій та формування договірних відносин між власниками житлового фонду, керуючими компаніями та підрядними житловими організаціями [9, с.57].

Ситуація ускладнюється збереженням архаїчної системи оплати комунальних послуг, що існувала раніше, з покладанням на споживачів тягаря оплати втрат енергоресурсів і води в магістралях і мережах, що розвалюються. Це і веде до подальшого систематичного нарощування платіжного навантаження населення міст. Становище посилюється допуском великого бізнесу, що набуває все більшого розмаху, до комунального обслуговування, орієнтованого на отримання можливо більшого прибутку. Отримати ж його з галузі, що руйнується, неможливо без

подальшого суттєвого нарощування і так чималого платіжного навантаження на населення [15].

З іншого боку, сфера житлово-комунальних послуг за своєю діяльністю, характером матеріально-технічної бази та особливостями відтворювального процесу не сприйнятлива до законів ринку, заснованих на конкуренції. Це пов'язано з характером її продукції, як суспільної послуги та суспільного блага, а також і з характерною технологічною монополією для комунальних підприємств. Аналіз специфіки діяльності підприємств, що надають житлові та комунальні послуги, дозволяє зробити висновок про те, що тенденція переходу від державного регулювання до конкурентно-ринкових відносин відбувається лише у житловій сфері, тоді як надання комунальних послуг здійснюється, як правило, підприємствами-монополістами [23].

Щодо ЖКГ найбільший інтерес сьогодні становлять особливості міжорганізаційних мереж, оскільки постає завдання інтеграції зусиль у даній сфері. Особливий акцент слід зробити на тому, що у ряді форм мережевих організацій між сферою ЖКГ та сферою державного управління є тісні зв'язки, викликані значимістю самої сфери ЖКГ у суспільстві та економіці. Ці обставини визначають необхідність включення державного учасника формування мереж у сфері ЖКГ як у даний час, так і у перспективі, тобто йдеться про необхідність використання переважно комбінованого способу формування мережевих структур у цій сфері [21, с.37].

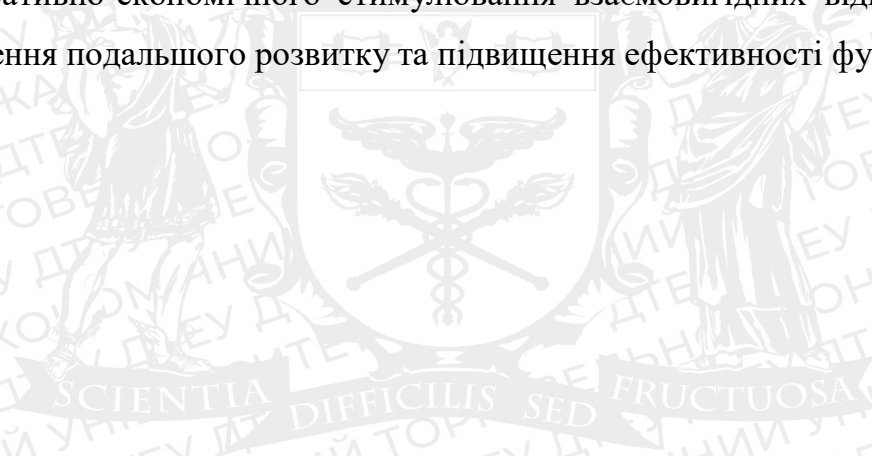
Потенціал мережного підходу у сфері ЖКГ можливо реалізувати за одночасного виконання таких умов:

- формування об'єднуючої мережевої організації, що функціонує на некомерційній основі;
- розробка дієвого механізму адміністративно-економічного стимулювання учасників до формування стійких зв'язків, спрямованих насамперед на надання якісних ЖКГ, а не лише на формування особистих вигод організацій, що беруть участь у наданні послуг ЖКГ;

– дотримання основних умов формування істинної мережевої структури, включаючи можливість участі органів влади у цій структурі [26, с.152].

Створення мереж у сфері ЖКГ здійснюється органами влади практично на постійній основі досить широко та інтенсивно. Особливість мережевих структур сфери полягає в адміністративній природі їх ініціації та комбінованому шляху формування [29, с.99]. Організаційні форми та методи поширення мереж у сфері ЖКГ, що використовуються сьогодні, призводять частіше до формування гібридних структур. Вони не дозволяють реалізувати повною мірою потенціал мережного підходу, який може бути розкритий шляхом дотримання принципів формування справжніх мережевих організацій та створення механізму адміністративно-економічного стимулювання взаємовигідних відносин з метою забезпечення подальшого розвитку та підвищення ефективності функціонування.

2.2. Проблеми державного регулювання житлово-комунального господарства України та шляхи їх вирішення

Сфера житлово-комунального господарства є предметом постійних дискусій. Це зумовлено як її загальним станом, так і відносинами, що складаються в ній. Теоретики та практики пропонують різні способи вирішення проблем у цій сфері. Проте, методи впливу, що використовуються сьогодні органами влади, носять переважно точковий, вибірковий характер, що нагадує «латання дірок» у системі відносин. У даному випадку йдеться не про низьку ефективність, а про те, що вони не можуть одночасно покрити всю площину проблем сфери ЖКГ. Виникає необхідність пошуку іншого методу управління, що відповідає критеріям інтеграційного початку та підвищення загальної ефективності функціонування сфери [5, с.119].

Спільними недоліками у сфері ЖКГ є:

- невизначеність меж мереж;
- низький рівень взаємовигідної взаємодії (зазвичай односторонні процеси);
- недостатнє розмаїття включених учасників як із позиції забезпечення стійких і продуктивних зв'язків у мережі, так і з позиції забезпечення успішного вирішення завдань, поставлених перед сферою [5].

Виявлені недоліки дозволяють зрозуміти, що вони є проявом гібридної форми мережі, тобто формовані зв'язки мають у переважній кількості випадків односторонню спрямованість, зазвичай, адміністративного характеру (вигоду отримує лише один учасник мережі). Це не дозволяє повною мірою використовувати мережеву технологію та отримати очікуваний синергетичний ефект від об'єднання організацій, що полягає у ефективній взаємодії, спрямованій на інтенсифікацію розвитку сфери [4, с.48].

Сфера житлово-комунального господарства виступає ключовим елементом регіональної інфраструктури, що зумовлює її як детермінант забезпечення економічної безпеки на мезорівні:

- сфера ЖКГ має індустріальну складову та свій власний, відмінний від інших, матеріально-технічний комплекс, корисний ефект від якого поширюється на всі елементи інфраструктури регіону;
- взаємозалежність ЖКГ та державних органів потребує збалансованого розвитку всіх елементів інфраструктури регіону;
- сфера ЖКГ обслуговує всі сторони життєдіяльності людини в процесі господарювання, в результаті від інноваційного розвитку даної сфери залежить місце існування людини та інноваційний розвиток інших елементів інфраструктури регіону;
- недооцінка сфери ЖКГ як домінуючого елемента інфраструктури може призвести до соціальних та політичних наслідків [30, с.39].

Отже, сильний зв'язок з іншими сферами економіки зумовлює специфіку загроз у сфері ЖКГ. Загрози економічної безпеки регіону, що виникають у сфері ЖКГ, представлені в таблиці 1.1

Таблиця 1.1

Сукупність факторів, що ініціюють виникнення загроз економічній безпеці регіону, у сфері житлово-комунального господарства

Види загроз	Зміст загроз
Інституційно-регіональні	<ul style="list-style-type: none"> – відсутність конкурентного середовища у приватних операторів при наданні ЖКГ населенню; – відсутність управлінських механізмів розвитку ініціативи власників житла; – відсутність «прозорої» системи контролю діяльності керуючих та ресурсопостачальних організацій; – відсутність ефективних регіональних механізмів управління
Економічні	<ul style="list-style-type: none"> – слабе впровадження інноваційних систем життєзабезпечення; – відсутність забезпечення показників технічного стану систем інженерно-технічного забезпечення та конструкцій багатоквартирних будинків, що відповідають нормативним термінам проведення їх капітального ремонту

Технологічні	<ul style="list-style-type: none"> – слабе нормативно-правове забезпечення реформування ЖКГ; – відсутність контролю над розвитком договірних відносин у сфері управління; – слабкий координаційний та методологічний супровід заходів щодо реформування ЖКГ; – недостатнє висвітлення ходу реалізації модернізації та реформування сфери ЖКГ у регіональних засобах масової інформації; – відсутність інформаційної житлово-комунальної культури, ведення роз'яснювальної роботи серед населення; – недостатній розвиток системи навчання власників приміщень у багатоквартирних будинках, спеціалістів та керуючих компаній з метою підвищення ефективності житлово-комунального обслуговування
Соціальні	<ul style="list-style-type: none"> – відсутність врахування національних, релігійних особливостей та традицій, способу життя населення регіону; – відсутність програм житлово-комунальної адаптації для громадян з обмеженими фізичними та розумовими здібностями; – відсутність екологічних вимог до вироблених товарів та послуг ЖКГ, збереження навколишнього середовища; – розташування населених пунктів регіону.

Говорячи про вплив даних ключових факторів на регіональну інфраструктуру, слід зазначити, що робота з виявлення їх об'єктивних впливів має мати системний характер. Особливу значимість має формування в організаційній структурі виконавчої влади відповідних аналітичних служб програмно-прогностичного характеру [33].

Крім цього, ризики у житлово-комунальному господарстві необхідно розглядати і в регіональному аспекті, коли має місце їх зростання у багатьох територіальних утвореннях у зв'язку з дефіцитністю бюджетів та низьким рівнем реальних доходів населення, які є основними джерелами фінансування сфери ЖКГ. Статистичний аналіз системи показників ЖКГ України дав змогу констатувати низку негативних факторів, що впливають на фінансовий стан ЖКГ (табл. 1.2). Існує ймовірність недофінансування, тобто фінансові ризики підприємств ЖКГ у цих умовах зростають багаторазово. Тому вирішення питань міжбюджетних

відносин, а також реалізація масштабних соціально-економічних програм – це найважливіші напрямки зниження регіональних ризиків у ЖКГ [40, с.302].

Таблиця 1.2

Показники фінансового стану підприємств ЖКГ у 2009–2015 рр

Показники	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Прибутки підприємств ЖКГ, млн грн	175,5	703,3	676,7	268,3	182,3	230,7
Збитки підприємств ЖКГ, млн грн	3146	2559,1	2318,8	5023	3010	4200
Співвідношення прибуток/збиток	1:17,9	1:3,6	1:3,4	1:18,7	1:16,5	1:18,2
Дебіторська заборгованість за послуги ЖКГ, млн грн	11836,5	13543,3	13208	13623,1	13877,2	150000
Кредиторська заборгованість ЖКГ, млн грн	16240,7	19855,9	17019	24220,9	26542,3	24300
Заборгованість населення за послуги ЖКГ, млн грн	11354,9	11718,5	12680,4	12463	14707,9	10980
Сплачено населенням за ЖКГ, млн грн	30065,1	35804,7	36962,3	38424,6	36379,1	48600

На мою думку, роль державних галузевих органів у ЖКГ має звестися до створення умов для розвитку цивілізованого ринку у цій сфері та забезпечення соціальних гарантій для незаможних громадян. Вони не повинні акумулювати у себе і розподіляти будь-які «житлові» кошти, втручатися у відносини між

«послугами» та споживачами. Сферою діяльності державних органів має залишитися надання дотацій, субсидій, виконання минулих зобов'язань (щодо капремонту) та контроль. В цілому, власник приватного житла сам повинен розпоряджатися і управляти своєю власністю, замовляти послуги та розплачуватись за них. Так само має бути і з багатоквартирними житловими будинками, які перестають бути одноосібною державною власністю.

Перешкоди носять системний характер і пов'язані не лише зі специфікою розвитку сфери ЖКГ, а й інститутом державно-приватного партнерства в цілому, який ще не сформований повноцінно та не має чітких правил та відпрацьованого досвіду реалізації. До першої групи належать такі перешкоди.

1. Проблема обмеженості конкуренції. Підприємства, які надають комунальні послуги, є переважно державними. Крім того, приватний сектор не прагне вступати в конкуренцію з державою, тим самим обмежуються джерела інвестування у цю сферу з боку приватного капіталу. Разом з тим лише завдяки конкуренції можна зробити цю сферу більш конкурентоспроможною та привабливою з економічного погляду, стримувати тарифи, знаходити оптимальні економічні моделі та боротися з монополістичними явищами.

2. Проблема рентабельності та прибутковості підприємств ЖКГ. Так, головною метою підприємств приватного сектора незалежно від сфери їхньої діяльності є отримання прибутку. Разом з тим, підприємства ЖКГ завжди зазнають фінансових труднощів з одного боку, у зв'язку з низькими тарифами, які не завжди здатні покрити всі витрати підприємства, а з іншого – високий рівень заборгованості фізичних та юридичних осіб перед підприємствами даного сектора.

3. Проблема непрозорості процесу тарифоутворення. Нині немає механізму забезпечення прозорості встановлення тарифів. Система формування тарифів на комунальні послуги нашої країни встановлюється залежно від обсягу виробництва послуг. На жаль, такі складові як амортизаційна чи інвестиційна для розрахунку тарифів також не завжди враховуються. При цьому мотивація приватного бізнесу, який зміг би скласти конкуренцію державним компаніям, які функціонують у сфері ЖКГ, серйозно знижена або відсутня.

До другої групи відносяться перешкоди інституційної інфраструктури, до яких належать такі:

1. Нерозвинена законодавча база.
2. Нерівномірний розподіл ризиків. Проекти, організовані у формі державно-приватного партнерства, будуть привабливі для бізнесу лише в тому випадку, якщо ризик здійснення проекту буде невисоким або застрахованим.
3. Відсутність механізмів довгострокового фінансування. Великі інфраструктурні проекти, розраховані на 10-40 років реалізації, безумовно, вимагають великих фінансових витрат.
4. Відсутність чіткої системи управління та низький рівень професійної підготовки кадрів у сфері державно-приватного партнерства. Для досягнення конкретних результатів кожна система повинна мати не тільки чіткі цілі, засоби їх досягнення, але компетентні кадри, здатні ефективно вирішувати поставлені перед ними завдання.
5. Непрозора система відбору проектів. Ця проблема часто виникає у зв'язку з корумпованістю окремих етапів реалізації проектів, особливо на стадії відбору проектів та проведення торгів. Незважаючи на спроби зробити цю систему більш прозорою, наприклад, шляхом посилення законодавства, корупційна складова, як і раніше, залишається досить високою, що в цілому знижує економічну зацікавленість потенційних учасників з боку бізнес-спільноти взаємодіяти з державними структурами.

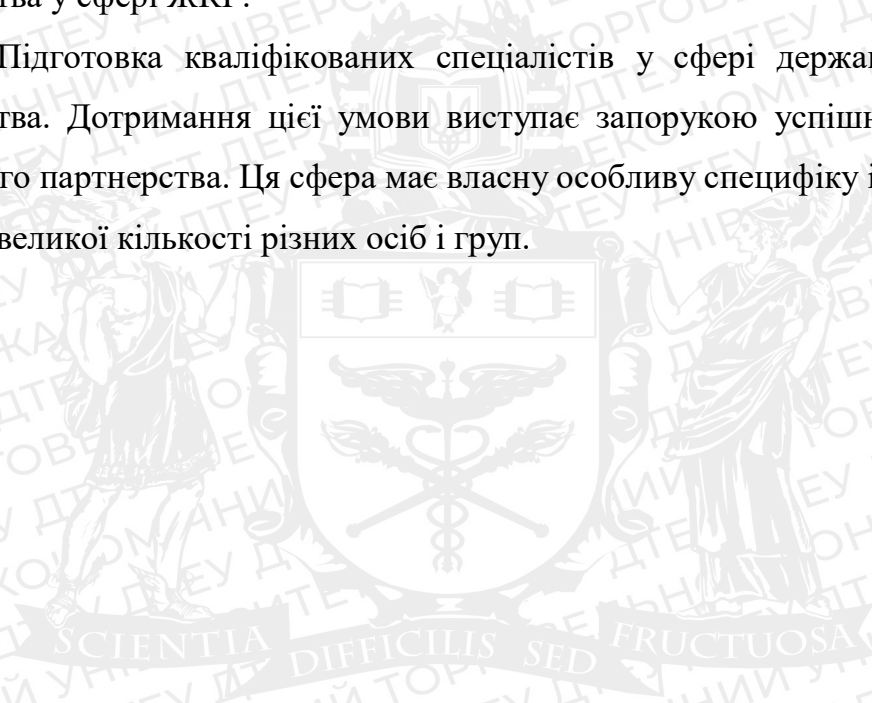
Дані проблеми можна усунути шляхом застосування заходів, які мають бути спрямовані на такі сфери їх застосування в системі ЖКГ:

1. Удосконалення законодавства. Видається, що чітке, узгоджене законодавче регулювання державно-приватного партнерства у сфері ЖКГ підвищить рівень довіри підприємців та залучить нові приватні інвестиції.
2. Створення привабливих умов приватних партнерів. Метою участі приватних партнерів у проектах державно-приватного партнерства є отримання прибутку, а це свого роду стимул для них.

3. Розвиток конкуренції у сфері ЖКГ. Розвиток конкуренції у сфері ЖКГ є одним із найважливіших факторів ефективності та підвищення якості житлово-комунального обслуговування населення.

4. Удосконалення системи тарифного регулювання. Тарифне регулювання має бути максимально прозорим для того, щоб приватні інвестори мали змогу чітко усвідомлювати всі ризики та перспективи участі у проектах державно-приватного партнерства у сфері ЖКГ.

5. Підготовка кваліфікованих спеціалістів у сфері державно-приватного партнерства. Дотримання цієї умови виступає запорукою успішного державно-приватного партнерства. Ця сфера має власну особливу специфіку і поєднує у собі інтереси великої кількості різних осіб і груп.

ВИСНОВКИ ТА ПРОПОЗИЦІЇ

Житлово-комунальне господарство – багатогалузевий комплекс, який забезпечує населення послугами, необхідними у повсякденному житті, що впливає соціальну стабільність суспільства. В даний час проблеми ЖКГ та пов'язані з ними реформи обговорюються на всіх рівнях державного управління. Здебільшого підкреслюється висока соціальна значимість сфери ЖКГ, необхідність реформування (модернізації) як з допомогою бюджетних коштів, так і шляхом залучення приватних інвестицій.

Враховуючи особливе значення стабільності функціонування ЖКГ як системи життєзабезпечення, функції державного контролю, що здійснюється в ЖКГ, вимагають посилення їх правової регламентації та вдосконалення юрисдикційної діяльності державних органів. На регіональному рівні реалізацію функцій публічної влади у сфері ЖКГ здійснює адміністрація та органи місцевого самоврядування. Як орган виконавчої влади загальної компетенції адміністрація забезпечує організацію виконання єдиної державної житлової політики, здійснення зв'язку органів державної влади з органами місцевого самоврядування, регулювання, інформаційно-правове забезпечення, фінансування, контроль та нагляд.

Нині в Україні нормативна база акцентує увагу в основному на соціальних функціях житлово-комунальних послуг та заодно приділяється недостатньо уваги економічним функціям. В сучасних умовах, із значним дефіцитом фінансових ресурсів на місцевому рівні, існує зростаюча потреба в активному втручанні держави у вирішенні проблем забезпечення високої якості житлово-комунальних послуг.

Сучасна система регіональних органів виконавчої влади у сфері ЖКГ загальної та галузевої компетенції відрізняється значною різноманітністю як у кількості, так і у формах складових їх органів, що робить їх класифікацію дуже скрутною. З метою забезпечення реального обсягу повноважень органів місцевого самоврядування необхідна законодавча ініціатива у вирішенні проблеми

розширення переліку питань місцевого значення та повноважень з власної ініціативи органів місцевого самоврядування з дотриманням певних умов.

Також необхідно звернути увагу на те, що методи регулятивного впливу на всіх суб'єктів, які здійснюють діяльність у сфері ЖКГ, взаємопов'язані та утворюють єдиний комплекс. Вони потребують постійного вдосконалення змісту та способів застосування, заснованого на науковому підході. Так, зростання порушень правил у сфері життєзабезпечення населення на регіональному рівні потребує посилення методу примусу. До того ж, характерними рисами функціонування ЖКГ цього етапі розвитку є протиріччя, дублювання і різночитання правових норм.

Насамкінець зазначимо, що тільки комплексний підхід до проблеми становлення інституту державно-приватного партнерства та його використання у сфері житлово-комунального господарства дозволить досягти позитивних результатів у розвитку, що в кінцевому підсумку принесе користь як державі, так і приватним партнерам. Доцільно використовувати запропоновані вище заходи на національному та регіональному рівні, враховуючи специфіку галузі застосування.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Амосов О.Ю. Місце житлово-комунального господарства на ринку сфери послуг // Бизнес-інформ. 2010. № 11. С. 32–38.
2. Апостолук О. З. Модернізація інституційного забезпечення управління житлово-комунальним господарством в контексті децентралізації влади. Вісник Сумського національного аграрного університету. Серія економіка і менеджмент. 2015. № 8(65). С. 209-215.
3. Апостолук О. З. Реалії та перспективи розвитку конкурентного середовища на ринку житлово-комунальних послуг. Галицький економічний вісник. Тернопіль, 2014. Вип. 3 (№46). С. 56-60.
4. Апостолук О. З. Удосконалення механізму державного регулювання конкурентного середовища у сфері житлово-комунальних послуг. Вісник Львівського університету. Серія економічна. 2016. Вип. 53. С. 47-53.
5. Артемчук Т. Г. Проблеми ефективного функціонування природних монополій та засади їх вирішення шляхом державного регулювання. Економіка і управління підприємствами. Тернопіль, 2015. №4. С. 119-129.
6. Беззубко Л. В. Реформирование жилищно-коммунального хозяйства: опыт и перспективы деятельности: монография. Донецк, 2012. 200 с.
7. Бріль М.С., Пивавар І.В. управління житлово-комунальним господарством міста: системно-імітаційний підхід. Проблеми економіки. 2017. №4.
8. Бубенко П. Т., Димченко О. В., Кашпур А. Д. Управління системною модернізацією та розвитком житлово-комунальних підприємств: монографія. НАН України, Північно-Східний науковий центр, Харк. нац. ун-т міськ. госп-ва ім. О. М. Бекетова. Харків: ХНУМГ, 2014. 233 с.
9. Величко В.В., Гайденко С.М. Наукові складники розробки стратегії розвитку підприємств житлово-комунального господарства. Науковий вісник Херсонського державного університету. 2016. Вип. 19. С. 57—61.

10. Волосевич М. Бесконтрольное качество услуг ЖКХ. URL : <http://jkg-portal.com.ua/ru/publication/one/bezkontrolna-jakst-poslug-zhkg-29811/08/10/2012>.
11. Гайденко С.М. Діагностика діяльності підприємств житлово-комунального господарства. Проблеми системного підходу в економіці. 2019. Вип. 4 (72). С. 84-91.
12. Гарас О.М., Гарас І.О. Управління проектами з розвитку енергозберігаючих технологій на основі концепції маркетингу у сфері ЖКГ / Причорноморські економічні студії. Випуск 38-1. 2019. С.48-52.
13. Головчак Г. В. Аналіз стану ринку житлово-комунальних послуг України. Обліково-аналітичне забезпечення системи менеджменту підприємства : матеріали III міжн. наук.-практ. конф.(Львів, 27-28 квітня 2017). Львів, 2017. С. 69-71.
14. Головчак Г. В. Державне регулювання ринку житлово-комунальних послуг України. Кваліфікаційна наукова праця на правах рукопису. Дис. канд. економ. наук за спеціальністю 08.00.03 «Економіка та управління національним господарством». Львівський національний університет імені Івана Франка, Львів, 2017. 247 с.
15. Головчак Г. В. Організаційна структура державного регулювання ринку житлово-комунальних послуг України. Економічні проблеми та перспективи розвитку житлово-комунального господарства на сучасному етапі: матеріали V міжн. наук.-практ. конф. (Харків, 24-26 травня 2017). Харків, 2017.
16. Голодник Ю.А. До питання про поняття і ознаки житлово-комунального господарства / Право і суспільство. №2. 2017. С.106-111.
17. Гончарова З. В. Модернізація у контексті реформування та розвитку житлово-комунального господарства / Ефективна економіка № 2, 2015. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=4348>
18. Гончарук В.В. Еволюція управління житлово-комунальним господарством регіону. Науковий вісник Полтавського університету економіки і торгівлі. 2018. № 5 (90). С. 45-51.

19. Горошкова Л. А., Волков В. П. Якість житлово-комунальних послуг як складова системи соціальної відповідальності підприємств галузі. Науковий вісник Ужгородського університету. Серія: Економіка. Ужгород, 2014. Вип. 3. С. 86-90.
20. Державно-приватне партнерство в системі регулювання економіки: монографія. За заг. ред. чл.-кор. НАНУ Т. І. Єфименко. Київ, 2012. 372 с.
21. Димченко О. В., Ільяшенко Ю. Г. Дослідження європейських тенденцій стратегічного розвитку підприємств ЖКГ// Вісник Тернопільського національного економічного університету. Тернопіль: ТНЕУ. №2. 2012. с.35 – 40.
22. Драган І.О. Підходи до вирішення проблеми державного управління процесами модернізації житлово-комунального господарства в Україні. Наукові розвідки з державного та муніципального управління. 2013. № 1. С. 30-41.
23. Економічні проблеми та перспективи розвитку житлово-комунального господарства на сучасному етапі (матеріали V міжнародної наукової-практичної конференції) м. Харків: 2017 рік.
24. Запатріна І. В. Житлово-комунальне господарство: перспективи реформування. Економіка України. 2012. Вип. 10. С. 34 – 44.
25. Зміни в законодавстві у сфері ЖКГ. 2019. URL: <https://mostyska-gromada.gov.ua/news/1557825123/>
26. Куц Я.В. Практичні аспекти застосування закордонного досвіду державного управління житлово-комунальним господарством в Україні. Право та державне управління. 2017. № 2 (27). С. 150–155.
27. Кучеренко С. К. Ефективність підвищення якості послуг підприємств житлово-комунальної сфери. Дніпропетровський національний університет імені О. Гончара. Економіка і менеджмент. Дніпропетровськ, 2016. С. 43-45.
28. Лук'янов В. І. Аналіз сучасного стану та тенденцій розвитку житлово-комунального господарства регіонів України. Проблеми економіки. 2017. № 4. С. 206-211
29. Лук'янов В. І. Стратегічні напрями розвитку житлово-комунального господарства регіону. Економіка та управління підприємствами машинобудівної галузі: проблеми теорії та практики. 2014, № 5 (29) С. 99-107.

30. Манойленко О. В. Визначення ключових цілей реформування державної регуляторної політики у житлово-комунальній сфері. Бізнес Інформ. Харків, 2017. Вип. 9 С. 39-47.

31. Манойленко О. В., Олійник Ю. А. Теоретичні аспекти формування державно-приватного партнерства в Україні на основі реплікації зарубіжного досвіду. Причорноморські економічні студії. 2016, Вип. 9. С. 45-53.

32. Мельничук І.В. Розвиток житлово-комунального господарства в контексті «зеленої економіки» / Наукові записки Львівського університету бізнесу та права. Серія економічна. Серія юридична. 2019. Випуск 21. С.57-61.

33. Модернізація та наукові дослідження: парадигма інноваційного розвитку суспільства і технологій: Матеріали III Міжнародної науково-практичної конференції (м. Київ, 24–25 січня 2020 р.) / ГО «Інститут інноваційної освіти»; Науково-навчальний центр прикладної інформатики НАН України. Київ: ГО «Інститут інноваційної освіти», 2020. 256 с.

34. Нагорна О. В. Система фінансового забезпечення підприємств житлово-комунального господарства. Глобальні та національні проблеми економіки. Миколаїв, 2016. Вип. 9. С. 665 - 668.

35. Обуховський П.П. Державне регулювання у сфері житлово-комунального господарства. URL: <http://www.kbuara.kharkov.ua/e-book/conf/20155/doc/1/07.pdf>.

36. Оксененко С. П. Особливості функціонування сфери житлово-комунальних послуг України. Проблеми економіки. Київ, 2012. Вип. 4. С. 90-93.

37. Основні завдання та функції управління / Студентська бібліотека Букліб. URL: <https://buklib.net/books/33419>.

38. Панасенко І. О. «Дорожня карта» реформування житлово-комунального господарства України. Публічне управління: теорія і практика : збірник наукових праць Асоціації докторів наук з державного управління. Харків, 2013. Вип.2(14). С.131-137.

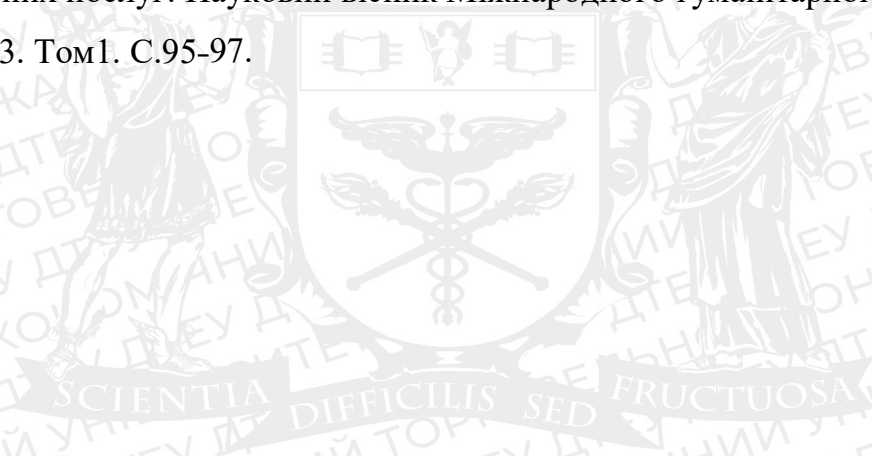
39. Панасенко І. О. Житлово-комунальне господарство як об'єкт державного регулювання. Теорія та практика державного управління. 2013. Вип. 3. С. 262-273.
40. Парубець О. М., Сугоняко Д. О., Краснянська Ю. В. Напрями вдосконалення механізму фінансування житлово-комунального господарства України. Східна Європа: економіка, бізнес та управління. 2017. Вип. 3 (08). С. 302–306.
41. Про затвердження Положення про Міністерство регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України: постанова Кабінету Міністрів України від 30.04.2014 р. № 197. Верховна Рада України. Законодавство України. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/197-2014-p>
42. Рибачук В. Л. Обґрунтування доцільності використання партнерства в системі управління ринком житлово-комунальних послуг. Державне управління: удосконалення та розвиток. Дніпро, 2012. Вип. 2.
43. Рибачук В.Л. Чинники ефективності житлово-комунальної реформи в державі // Ринкова трансформація економіки: стан, проблеми, перспективи: матеріали III Міжнародної науково-практичної Інтернет-конференції, 9-23 квітня 2012 р.: у двох томах. Т. 1. Харків: ХНТУСГ, 2012. С. 227-231.
44. Ружинська Н. О. Моделювання методом ієрархій загроз розвитку житлово-комунального господарства // Науковий вісник Національного університету ДПС України. 2014. №1 (64). С. 32 – 40.
45. Ружинська Н. О. Сутність та структура житлово-комунального господарства України / «Наукові дослідження – теорія та експеримент 2012»: Матеріали восьмої міжнародної науково-практичної конференції, м. Полтава, 28-30 травня 2012 р.: Полтава: Вид-во «ІнтерГрафіка», 2012, Т. 9. С. 69 – 72.
46. Салуквадзе І. М. Житлово-комунальне господарство: Держава та регіони // Східноукраїнський національний університет імені Володимира Даля. 2012. №12 (183) Ч. 1. С. 232-235.

47. Типове положення про відділ житлово-комунального господарства районної державної адміністрації: постанова Кабінету Міністрів України від 16 червня 2004 р. №777. URL: <https://www.kmu.gov.ua/npras/6874365>.

48. Філатов В.М., Пивовар І.В. Особливості механізму державного регулювання сфери житлово-комунального господарства на регіональному рівні / Науковий вісник Херсонського державного університету. Випуск 10. Частина 4. 2015. С.132-137.

49. Чагли В.С. Шляхи реформування галузі ЖКГ регіону / Економіка будівництва і міського господарства. Том 10. №4. С.227-231.

50. Яковлев П.О. Функції державного регулювання у сфері житлово-комунальних послуг. Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. 2015. №13. Том1. С.95-97.

Київський національний торговельно-економічний університет
Кафедра публічного управління та адміністрування

РЕФЕРАТ
ВИПУСКНОЇ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ

на тему:

**«ДЕРЖАВНЕ РЕГУЛЮВАННЯ ЖИТЛОВО-КОМУНАЛЬНОГО
ГОСПОДАРСТВА В УКРАЇНІ»**

Студентки 5 курсу, 3 групи,
спеціальності 281 «Публічне
управління та адміністрування»
спеціалізації «Публічне
управління та адміністрування»

Петренко
Олени
Сергіївни

(підпис студента)

Науковий керівник
канд. екон. наук,
доцент

Міняйло
Олександр
Іванович

(підпис керівника)

Гарант освітньої програми
канд. екон. наук,
доцент

Головня Юлія
Ігорівна

(підпис гаранта)

Київ 2022

Випускна кваліфікаційна робота складається зі вступу, переліку умовних позначень (у разі наявності), двох розділів, висновків, списку використаних джерел (50 найменувань). Основний зміст роботи викладено на 33 сторінках комп'ютерного тексту. Робота містить 1 таблицю.

Метою роботи є комплексний аналіз проблем правового регулювання та здійснення управлінської діяльності контексті житлово-комунальних повноважень.

Поставлена мета зумовила необхідність вирішення таких дослідницьких завдань:

- розкрити теоретичні положення житлово-комунального господарства;
- удосконалення механізму державного регулювання житлово-комунального господарства.

Об'єктом дослідження є суспільні відносини щодо управлінської діяльності органів ЖКГ у процесі реалізації їх повноважень.

Предметом дослідження є відповідні нормативно-правові та правозастосовні акти, матеріали щодо реалізації повноважень з управління у житлово-комунальній сфері.

Для вирішення визначених завдань, у процесі дослідження використано загальнонаукові методи, зокрема: діалектико-матеріалістичний – як спосіб об'єктивного та всебічного пізнання дійсності; порівняльно-історичний, соціологічний, метод логічного та функціонального аналізу, системний метод та інші методи наукового пізнання, націлені на вивчення правової проблематики.

У першому розділі розкриваються сутнісні характеристики, цілі та завдання органів управління житлово-комунального господарства

У другому розділі здійснюється оцінювання специфіки та особливостей сучасної системи органів сучасної системи органів виконавчої влади у сфері ЖКГ та викладено пропозиції щодо удосконалення механізму державного регулювання житлово-комунального господарства.

Одержані результати можуть бути використані при удосконаленні механізму державного регулювання житлово-комунального господарства.

Анотація

У випускній кваліфікаційній роботі висвітлені проблеми державного регулювання житлово-комунального господарства, проаналізовано специфіку та особливості сучасної системи органів виконавчої влади у сфері ЖКГ, викладено пропозиції щодо удосконалення механізму державного регулювання житлово-комунального господарства.

Ключові слова: житлово-комунальне господарство, проблеми державного регулювання ЖКГ, механізми державного регулювання, сфера державного регулювання, об'єкт управління та регулювання.

Summary

In the final qualification work describes the problems of state regulation of housing and communal services, analyzes the specifics and features of the modern system of executive bodies in the field of housing, proposals for improving the mechanism of state regulation of housing and communal services

Keywords: housing and communal services, problems of state regulation of housing and communal services, mechanisms of state regulation, sphere of state regulation, object of management and regulation.

РЕЦЕНЗІЯ

на випускню кваліфікаційну роботу
студентки Петренко Олени Сергіївни
5 курсу 3 групи заочної форми навчання
спеціальності 281 «Публічне управління та адміністрування»
на тему «Державне регулювання житлово-комунального господарства в
Україні»
(за матеріалами Міністерства розвитку громад та територій України, м.Київ)

Випускна кваліфікаційна робота виконана на тему, яка є актуальною для сфери публічного управління у сучасних умовах розвитку економіки, передбачає дослідження широкого спектру проблем, пов'язаних із процедурою реалізації політики у сфері державного регулювання житлово-комунального господарства в Україні. Виконана робота за змістом відповідає завданню в повному обсязі. Студент продемонстрував достатній рівень володіння теоретичним матеріалом щодо обґрунтування теоретичних особливостей державного управління та вміння застосовувати цей матеріал у процесі реального дослідження. Робота розкриває сучасний стан державного регулювання житлово-комунального господарства в Україні. В роботі проаналізовано завдання та цілі органів управління житлово-комунального господарства. Визначено проблеми та розроблено рекомендації щодо удосконалення механізму державного регулювання та шляхи їх вирішення. Якість оформлення випускної кваліфікаційної роботи можна вважати задовільною. Основні вимоги щодо оформлення матеріалу враховані. Слід відзначити деякі несуттєві порушення стилю викладення матеріалу, котрий в окремих місцях роботи є ненауковим. В цілому матеріал роботи викладено послідовно і логічно. Випускна кваліфікаційна робота рекомендується до захисту.

Рецензент
Голова Печерської РДА
Кондрашова Н.М.

Завідувачу кафедри публічного
управління та адміністрування
Новіковій Н.Л.

Заява

Я, Петренко Олена Сергіївна

(ПІБ), повідомляю, що за результатами проведення самостійної перевірки з використанням програмно-технічних засобів у наданій випускній кваліфікаційній роботі на тему: «Державне регулювання життєво-культурного гостроумства в Україні» не міститься елементів академічного плагіату. У випадках використання прямих запозичень з друкованих та електронних джерел, вказані відповідні посилання.

Робота для перевірки надається у друкованому та електронному варіантах. Електронна версія моєї роботи ідентична з друкованою.

«24» січня 2022 року

_____ (підпис)

Згода

Я, Петренко Олена Сергіївна,

цим засвідчую, що є автором випускної кваліфікаційної роботи на тему:
“Державне регулювання життєво-культурального господарства в Україні”
несу повну відповідальність за достовірність, точність та повноту поданої у
роботі інформації, жодна частина роботи не була скопійована, за винятком
випадків, коли робиться належне підтвердження в присвоєнні. Я підтверджую,
що у роботі не міститься державної таємниці або інформації для службового
користування.

Цим засвідчую, що жодна частина цієї роботи не була опублікована мною
раніше.

Я даю дозвіл на те, що моя робота буде направлена в інституційний
депозитарій Київського національного торговельно-економічного університету
і збережена в базі даних для майбутньої перевірки плагіату.

« 24 » січня 2022 року

(Петренко О.С.)